

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaite
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

AKTYVUMO IR DĖMESIO SUTRIKIMO BEI PRIKLAUSOMYBĖS NUO INTERNETO RYŠYS PAAUGLYSTĖJE: LITERATŪROS APŽVALGA IR TYRIMAS

Darbo autorė. Izabelė JŪRAITYTĖ, IV kursas.

Darbo vadovai. Lekt. Rokas ŠAMBARAS, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika; Prof. dr. Sigita LESINSKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Nustatyti aktyvumo ir dėmesio sutrikimo bei priklausomybės nuo interneto ryšį ir apžvelgti literatūrą, kuri nagrinėja galimas sąsajas.

Darbo metodika. 1) 2023 metų spalio – gruodžio mėnesį vykdyta anoniminė anketinė apklausa, kurios metu apklausti Vilniaus, Klaipėdos miestų ir Kaišiadorių, Molėtų, Skuodo, Kelmės rajonų mokiniai. Apklausoje dalyvavo 7–10 klasių moksleiviai. Anketą sudarė klausimai apie vaikų demografinius duomenis (amžius, lytis, kurioje klasėje mokosi), klausimai apie ligas ar sutrikimus, kuriuos moksleiviai turi, interneto naudojimo įpročius (Interneto priklausomybės testas (angl. *Internet Addiction Test*), kurį sudaro 20 teiginių, kurių kiekvienas vertinamas nuo 0 iki 5 balų, o bendra galima testo suma – 100 balų. Balų skaičius nuo 0 iki 30 balų rodo įprastą interneto naudojimo lygį; nuo 31 iki 49 rodo lengvą priklausomybę; nuo 50 iki 79 – vidutinio sunkumo priklausomybę; nuo 80 iki 100 – sunkią priklausomybę).

2) Literatūros paieška atlikta *PubMed* duomenų bazėje. Naudoti raktažodžiai: „ADHD“ arba „Attention Deficit Disorders with Hyperactivity“ ir „adolescents“ ir „internet addiction“. Iš rastų šaltinių pasirinkti atvejo kontrolės, longitudinaliniai tyrimai ir sisteminės apžvalgos. Įtraukti literatūros šaltiniai publikuoti 2015 – 2024 metais.

Darbo rezultatai. 1) Tyrime dalyvavo 3321 7–10 klasių mokinys. 11 (0,3 proc.) mokinių anketoje nurodė, kad jiems yra diagnozuotas aktyvumo ir dėmesio sutrikimas. Atrinktų tyrimo dalyvių amžiaus vidurkis buvo $15,1 \pm 0,8$. 54,5 proc. (n=6) atrinktų respondentų sudarė berniukai, mergaitės – 27,3 proc. (n=3), o 18,2 proc. (n=2) aktyvumo ir dėmesio sutrikimą turinčių apklaustųjų prie lyties nurodė „kita“. Priklausomybės nuo interneto testo balų vidurkis buvo $40,5 \pm 10,1$, kuris nurodo lengvą priklausomybę nuo interneto. Tik vienas (9,1 proc.) apklausos dalyvis neturi priklausomybės nuo interneto (0–30 balų), 72,7 proc. (n=8) dalyvių turi lengvą priklausomybę nuo interneto (31–49 balų), o 18,2 proc. (n=2) – vidutinę (50–79 balų). 72,7 proc. (n=8) atrinktų apklaustųjų neatlieka namų ruošos darbų, nes laiką leido internete, 45,5 proc. (n=5) tik labai retai susiranda draugų virtualiai. 54,5 proc. (n=6) apklaustųjų sulaukia priekaištų iš aplinkinių dėl laiko, praleisto internete, o 63,6 proc. (n=7) respondentų dažnai meluoja apie tai, kiek laiko praleido naršydami internetinėse svetainėse. Net 54,5 proc.

(n=6) apklausos dalyvių nurodė, kad pažymiai niekada arba labai retai keičiasi dėl laiko leidimo internete, bet atliekamas darbas ir jo produktyvumas nukenčia.

2) 8 atrinktų literatūros šaltinių apžvalga atskleidė, kad priklausomybė nuo interneto yra dažna problema paauglių tarpe. Atrinktuose straipsniuose teigiama, jog yra ryšys tarp aktyvumo ir dėmesio sutrikimo ir priklausomybės nuo interneto, ypač tarp berniukų. Pastariesiems dažniau pasireiškia priklausomybė nuo internetinių žaidimų, o mergaitės yra dažniau priklausomos nuo mobiliojo telefono.

Išvados. Paaiškėjo, kad tik labai nedidelė apklaustųjų mokinių dalis nurodė, kad jiems yra diagnozuotas hiperaktyvumo ir dėmesio sutrikimas. Daugiau nei pusė aktyvumo ir dėmesio sutrikimą turinčių mokinių buvo berniukai. Pastebėta, kad trys ketvirtadaliai atrinktųjų moksleivių turi lengvą priklausomybę nuo interneto. Literatūros apžvalga atskleidė, kad aktyvumo ir dėmesio sutrikimą turintys paaugliai, ypač berniukai, yra linkę į priklausomybę nuo interneto.

Raktažodžiai. Aktyvumo ir dėmesio sutrikimas; ADHD; paaugliai; priklausomybė nuo interneto.